

MON CHÈR BEAU-PÈRE...?

MON CHÈR GENDRE...???

FAMILIEBANDEN TUSSEN PIETER VAN HUFFEL, OPRICHTER VAN DE KATOENFABRIEK AAN DE OUDEVEST, EN LIEVEN BAUWENS, 'STICHTER' VAN DE GENTSE KATOENINDUSTRIE.

GESCHIEDENIS VAN HET MIAT. DEEL 4

DOOR GUIDO DESEYN, MIAT

Pieter Van Huffel (1769 -1844), oprichter van het katoenbedrijf waar heden het MIAT is gevestigd, blijkt niet alleen beroepshalve (kunstschilder, directeur van de Gentse Kunst-academie, voorzitter van de Maatschappij voor Schone Kunsten, fabrikant...), doch ook via familiebanden met de begin 19de eeuwse *high society* van Gent verbonden te zijn geweest

De dochter van Pieter Van Huffel, Gabrielle Joséphine (vierde kind van Pieter, 6 september 1806 - 8 april 1888) huwde op 26 juni 1828 met Napoléon-Lievin-Bernard De Pauw (3 september 1800 - 16 oktober 1859), neef en petekind van Lieven Bauwens.

De relatie Lieven Bauwens (1769-1822) en zijn petekind Napoleon De Pauw was niet vrij van schandalen, temidden een in menig opzicht onstuimig tijdperk.

Uit contemporaine briefwisseling i.v.m. Lieven Bauwens bewaard in het Fonds Napoleon De Pauw van het Gents Stadsarchief, blijkt Lieven iemand die 'de goede naam van zijn familie in gevaar brengt'. Hij kreeg regelmatig verwijten van zijn broers te incasseren, en schrok er ook niet voor terug deze op zijn beurt te belasteren¹.

Volgens zijn broer Charles had hij het zo bont gemaakt, dat zijn gedrag niet vreemd was aan de dood van zijn moeder, weggekwijnd door verdriet...

Zoleefde Lieven lange tijd ongehuwd samen met Mary Kenyon, dochter van zijn Engelse meestergast, met hun drie kinderen. In die tijd een 'maatschappelijk schandaal'. De familie Bauwens was er niet gelukkig mee².

Een ander familiedramavormde de 'talk of the town' anno 1800.

Toen Sophie Bauwens, de 'lievelingszuster' van Lieven op 8 juni huwde met Bernard De Pauw (1776-1837), was zij reeds 6 maanden zwanger. Bij de geboorte van haar zoon Napoleon De Pauw, op 3 september 1800, ontstond het verhaal als zou deze in werkelijkheid, als gevolg van incest, de zoon van Lieven Bauwens zelf zijn. Omschandaal te vermijden was zij dus vlug uitgehuwelijkt aan één van de ploegbazen uit diens fabriek.

Dat Napoleon De Pauw steeds de lievelingen van zijn oom is geweest, en ook het familiearchief heeft geërfden bijgehouden³, levert voedsel aan deze geruchten.

Het 'verhaal' houdt na bijna twee eeuwen hardnekkig stand, en werd nooit tegengesproken door de familie of door het familie-archief.

De dochters van de familie Bauwens werden, zoals doorgaans gebeurde in (Gentse) burgersfamilies, enkel uitgehuwelijkt aan welgestelde kandidaten. Toen bv. Josephine Bauwens wenste te huwen met Heyman, een Gents katoenfabrikant die volgens haar broer niet 'rijk genoeg was', spreidde Lieven een grote verontwaardiging tentoon⁴.

Sophie daarentegen vond enkel in een 'gearrangeerde overeenkomst' een doorgewone meestergast als echtgenoot, want het was moeilijk, zonet onmogelijk een zes maanden zwangere vrouw nog uit te huwelijken volgens haar stand.

Terwijl tot diens huwelijk de relatie met Bernard De Pauw enkel deze van baas tot ondergeschikte was, veranderde Lieven Bauwens' houding tegenover de door hem 'afgekochte' kandidaat achteraf drastisch: "A mon retour j'aurai des bonnes nouvelles a vous dire. Savez que je vous ai pris sous ma tutelle" (21 januari 1800, Sophie was toen reeds zwanger) en: "Adieu mon ami, comptez sur moi pour la vie!" (25 september 1800)⁵.

Korte tijd na zijn huwelijk begon de tot dan toe onbemiddelde Bernard De Pauw in 1804 zelfs een eigen fabriek, een 'fabrique de cartes', later omgevormd tot een bedrijf voor de aanmaak van kaarde-belegels (*garnitures*).

Zijn zoon Napoleon De Pauw doorliep een briljante carrière als jurist, universiteitsprofessor, industrieel en Gents schepen van Openbare Werken (in 1842).

Onder zijn bestuur kreeg Gent o.a. in 1844 zijn Koninklijk Entrepot (n.o.v. Louis Roelandt, stadsarchitect) en een aantal fraaie pleinen: het Koophandelsplein, het Sint-Pietersplein, het Graaf Van Vlaanderenplein, het Sint-Annaplein (n.o.v. architect Leclerc-Restiaux, groenaanleg door directeur plantsoendienst Van Hulle).

In 1848 zou Napoleon de Pauw zijn bedrijf overlaten aan schoonzoon Alphonse Prayon-De Pauw, gemeenteraadslid en voorzitter van de Gentse Handelsrecht-bank⁶.

Deze bouwde zijn erfenis uit tot het voornaamste bedrijf voor de vervaardiging van belegels voor katoen-, vlas- en wol-lekaarden van Vlaanderen⁶.

En in hoeverre Lieven, arrivist als hij was, de familiebanden met de artistiek hoogstaande Van Huffels niet heeft aangewend om zich naast in politieke, ook in bepaalde artistieke middens te introduceren, is niet bekend.

De vraag blijft anderzijds, in hoeverre Pieter Van Huffel, als 'aangetrouwe' familie van de Bauwens-clan, voor eigen bedrijf en carrière op Lievens steun heeft mogen rekenen (1805: raadgever commissie tekenacademie, 1808: directeur Academie Schone Kunsten, 1809: 1ste voorzitter Maatschappij Schone Kunsten, auteur van portretten voor diverse hoogwaardigheidsbekleders, o. a. Lievens vriend gouverneur Faipoult...

Wordt vervolgd...

NOTEN

1. cfr. Ann SUETENS, *Lieven Bauwens: een mythe*, UG, onuitgegeven verhandeling, 1985 & ibidem, in: Tijdschrift voor Geschiedenis van Techniek en Industriële Cultuur, deel 15, nr. 3 1986.

2. Nu bewaard in het Gents Stadsarchief als het Fonds Napoléon De Pauw (FNPD)

3 o.a. brief van Lieven Bauwens aan Bernard De Pauw dd. 28.01.1806 (SAG, Fonds Napoleon De Pauw n° 9) geciteerd in ... o.c.

4. Er bestaat ook nog een anekdote over deze zaak. Faipoult, *prefect* van de provincie Oost-Vlaanderen onder het Frans bewind en Lieven Bauwens' vriend, bracht op het feest ter gelegenheid van de geboorte van Napoleon De Pauw een heildronk uit met de woorden "au père, au maire (en niet à la mère!) et au parrain", dus: op de vader, de burgemeester en de peter, waarmee driemaal dezelfde persoon was bedoeld, nl. Lieven Bauwens...

5. Eén van de vijf kinderen van Napoleon De Pauw en Gabriëlle Van Huffel, nl. Gabriëlle-Marie-Sophie-Bernardine (1829-1891) zou in 1848 Alphonse-Joseph-Guillaume Prayon (1823-1917) huwen.

6. Dit bleef zeker zo tot 1930. De *Etablissements Prayon-De Pauw* vierden in 1954 hun 150-jarig bestaan. Om dit te gedenken werd een plaat aangebracht op de gevel van de firma in de Lange Violettestraat. Na 1910 werd de kleinzoon van Alphonse Prayon, Robert Desprechins, de nieuwe directeur. Diens neef, Robert Desprechins, die een levensgeschiedenis van Lieven Bauwens zou schrijven, was zijn opvolger.

In de tussen 1927 en 1930 herbouwde fabriek in de Lange Violettestraat is heden de Stedelijke Hotelschool gelegen.

Portretten van Bernard De Pauw (1776-1837) door Kinson (links), Sophie Bauwens - echtgenote Bernard De Pauw (1781-1821) door Kinson (midden) en Napoleon De Pauw - hun zoon (1800-1859), gehuwd met Gabriëlle Van Huffel.

(foto Jubileumboek NV Prayon-De Pauw, 1930. Verzameling MIAT)

Vanaf 1804 fabriceerden Lieven Bauwens en Bernard De Pauw kaarde-garnituren (tz. lederen belegsels voor kaardecilinders) op 2 types machines, één voor het stansen van de gaatjes in lederen

riemen, de andere voor het aanmaken van ijzeren tandjes in 3 fazen : snijden, plooiën en van een weerhaakje voorzien (links onder machine uit 1804). In de tussen 1927 en 1930 herbouwde fa-

briek Prayon-De Pauw in de Lange Violettenstraat is heden de Hotelschool van de Stad Gent gevestigd (rechts onder).

(foto Jubileumboek NV Prayon-De Pauw, 1930. Verzameling MIAT)

